

**Bryologkredsens forårsekskursion til området nær Hvalsø, Midtsjælland,
4.-6. maj 2012
"I Mos-Jensens spor: 100 år efter"**

Deltagere

Mette K. Due
Irina Goldberg
Jan Larsen
Torben Hviid
Klaus Andersen
Annebeth Hoffmann
Ole Lyshede
Peter Wind
Mette Nyerup Nielsen med Thomas, Anna og Signe
Kristian Kjeldsen med Villads
Eigil Plöger
Mogens Holmen
Søren Grøntved Christiansen
Justin Wynns
Lars Linneberg

Ophold

FDF spejderhytte **Særløselejren**, Glædebjergvej 3, 4330 Hvalsø

Fredag d. 4. maj

Ekskursionen begyndte ved spejderhytten, hvor vi mødtes for at spise frokost. Herfra tog vi på en lang vandring gennem den nordlige del af Hvalsø-skovene, nemlig **Valborup Skov**, **Helvigstrup Skov** og **Storskov**, som overvejende er bøgeskove med partier af eg og gran. Desværre er der ikke nogen meget gamle træer tilbage, til gengæld mange vejskrænter, der er beklædt med mosser, og sten i skovbunden. Det er på disse substrater de spændende arter vokser: *Pogonatum aloides*, *Eurhynchium angustirete*, *Paraleucobryum longifolium* samt *Grimmia hartmanii* (som er meget almindelig i området).

Pogonatum aloides på vejskrænt i Helvigstrup Skov. Foto: Mogens Holmen.

Mosser på sten undersøges. Foto: Mette K. Due.

Paraleucobryum longifolium. Foto: Mette K. Due.

Grimmia hartmanii. Foto: Mette K. Due.

I en granplantage i skrånende terræn i Valborup Skov hilste vi på *Sphagnum girgensohnii* og *Ptilium crista-castrensis*. Begge arter er knyttet til nåleskove.

I kanten af den lille Sphagnum-hængesæk i **Stuelund** ligger der nogle væltede pile og birke. På undersiden af en af disse træstammer gemmer *Plagiothecium latebricola* sig. Det er en sjælden art, der ofte vokser sammen med *Aulacomnium androgynum* og *Tetraphis pellucida* på dødt ved og bar jord på rodklumperne i moser. Den bliver muligvis overset pga. sin lidenhed.

Søndersø er en ellesump beliggende i Storskoven. Dens østlige del, hvor vandstanden er ret høj, er tilgroet med pil. På grenene findes *Platygyrium repens* i mængder, og *Sanionia uncinata* vokser på dødt ved. Her fandt vi også *Plagiomnium cuspidatum* og fik snakket om de forskellige *Plagiomnium*-arter og deres adskillelse i felten.

Platygyrium repens. Foto: Mogens Holmen.

Karplanter tiltrækker også opmærksomhed. Foto: Mogens Holmen.

Efter skovturen med mange mosoplevelser blev vi sultne og kørte til **Kirke Hvalsø** for at bestille vores grillmad. Kirke Hvalsø var den store danske bryologs, C.E.O. Jensens hjemby: her overtog hans far apoteket i 1871, og efter faderens død i 1886 blev Christian

(der selv var uddannet apoteker) bestyrer her – indtil han flyttede til Nørrebro i København i 1917, da hans hustru døde. Det gamle Hvalsø Apotek er en velfungerende forretning og ligger langs hovedvejen, tæt på rundkørslen.

C. Jensen døde i 1941 og blev begravet på kirkegården i Kirke Hvalsø sammen med sin hustru. Deres fælles grav er nu bevaret for eftertiden. Vi kom forbi med blomster.

C. Jensens grav på kirkegården i Kirke Hvalsø. Foto: Mette K. Due.

Og Bryologkredsen på besøg. Foto: Elisabeth Mogensen.

Læs mere om Mos-Jensen i artiklen skrevet af Gert Mogensen og og Gunnar R. Hansen i "Årsskrift fra Roskilde Museum 2002":

http://www.roskildemuseum.dk/Files/Billeder/Web/Vores%20viden/Forlag/ROMU/Romu%202002/ROMU_2002_Mos-Jensen.pdf

Lørdag d. 5. maj

Dagens tur gik til den sydlige del af Hvalsø-skovene.

I **Ravnsholte Skov** tæt på Mortenstrupvej løber der en bæk / grøft med stejle brinker. På de små sten, der stikker ud af skrænten, vokser et af Danmarks sjældneste mosser, *Taxiphyllum wissgrillii*. Vandet kommer ud af en større ellesump, **Sæket**, størstedelen af hvilken er privatejet. Men i kanten, der er en del af statsskoven, findes *Oxyrrhynchium speciosum* og *Amblystegium varium* i mængder.

Tæt på Skovfogedboligen er der et meget gammelt egetræ med en rig epifytflora bestående af *Homalothecium sericeum*, *Neckera complanata*, *Zygodon rupestre* m.fl. – dog ikke *Antitrichia curtipendula*, hvilket formodentligt skyldes, at træet står meget eksponeret.

Taxiphyllum wissgrillii. Foto: Mogens Holmen.

Pæn skovskrænt – men ingen *Buxbaumia*. Til gengæld en lille *Pogonatum*, måske *P. nanum*. Foto: Mogens Holmen.

Mosen omkring **Hjortesø** er en klassisk lokalitet, som i C. Jensens tid var lysåben og noget vældpåvirket, med forekomst af *Hamatocaulis vernicosus*, *Meesia longiseta*, *Paludella squarrosa* m.fl. I dag er det en våd ellesump og *Sphagnum*-domineret hængesæk tilgroet med birk, men *Rhizomnium pseudopunctatum*, *Sphagnum contortum* og *Sphagnum warnstorffii* findes her stadig, samt en lille bestand af *Sphagnum centrale*.

Nord for Hjortesø ligger et åbent rigkær, **Smuldmosen** – et af de få steder i den østlige del af Danmark, hvor der vokser *Philonotis calcarea*. Desuden *Philonotis fontana*, *Calliergon giganteum*, *Campylium elodes*, *Limprichtia cossonii*, *Sphagnum contortum* m.fl.

Smuldmosen. Foto: Mette K. Due.

Scorpidium scorpioides. Foto: Irina Goldberg.

Til **Bol Baggers Mose** gik man egentligt for at kigge på Guldsæl-Mangeløv, men her var der også *Dicranella cerviculata* og *Campylopus pyriformis* på tørvejord – begge med sporehuse.

Mosfloraen af **Hundemosen** er meget artsfattig, til gengæld findes en ret stor bestand af *Scorpidium scorpioides* her.

Bryologkredsens ordinære generalforsamling blev afholdt om aftenen.

Søndag d. 6. maj

Taderød Bæk i Åstrup Skov nordvest for Kirke Hvalsø.

En fin bæk, der løber igennem bøgeskov, med mange sten i selve vandløbet og på brinkerne. Af de sjældnere arter findes der *Cirriphyllum crassinervium*, *Didymodon sinuosus*, *Anomodon viticulosus* og *Mnium stellare*.

Mnium stellare på brinken. Foto: Kristian Kjeldsen.

Villads er lidt træt af at kigge på mosser – så er det tid til at tage hjem. Foto: Kristian Kjeldsen.

Efter frokost på p-pladsen ved Tadre Mølle sagde vi tak for denne gang og på gensyn i Jylland til efterår!

Referent: Irina Goldberg